Przedpłata
wraz
z przesełką
pocztową
wynosi
[illegible]
[illegible]

ZWIĄZEK.

REDAKCYA
i
Administracya
we Lwowie
przy placu
Maryackim
l. 9

Pismo dwutygodniowe.

Organ Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych.

Wychodzi 8. i 22. każdego miesiąca w objętości arkusza.

Nr. 14. Dnia 22. lipca 1891. XVIII. rocznik.

O potrzebie utworzenia praktycznej szkoły handlowej we Lwowie.

W biurze Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych ludno teraz. Od rana do wieczora panuje tam ruch, jaki nie często zdarza się w tym cichym zazwyczaj przybytku...

Z kądże ten ruch pochodzi?

Oto z tąd, że biuro Związku przestało być na jakiś czas biurem, a zamieniło się — w szkołę! Tak, w szkołę. Mianowicie odbywa się w niem kurs praktyczny dla funkcyonaryuszów stowarzyszeń związkowych.

Dla zaradzenia bowiem dotkliwemu brakowi ludzi, choć trochę przysposobionych do załatwiania manipulacyi i prowadzenia ksiąg, widzi się Związek już nie po raz pierwszy zniewolonym do urządzania własnemi siłami „kursów praktycznych" dla kandydatów na urzędników stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych. Kursa te wyświadczają nader cenną przysługę i tym młodym ludziom, którzy do nich są dopuszczeni, gdyż zapewniają im łatwe uzyskanie posad — czasem wcale nie złych, a nie mniejszą wartość mają one i dla tych stowarzyszeń, które swoich funkcyonaryuszów na ten kurs wysyłają.

Kurs ten — przy całej swojej niezaprzeczalnej użyteczności, stanowi jednak wymowny dowód pewnego arcydoniosłego braku w organizacyi szkolnictwa w naszym kraju — mianowicie braku szkół publicznych, które kształciłyby młodzież specyalnie do zawodów handlowych i do kantoru. Czternastodniowy kurs zapewnia ich frekwentantom posady urzędników i dyrektorów rozmaitych spółek, a przy jakim takim zasobie osobistego sprytu i przedsiębiorczości, mogą oni zrobić w krótkim czasie posady te o wiele korzystniejszemi, niż bywa zwyczajny awans kancelaryjny w którymkolwiek dziale urzędniczej karyery, wymagającej i studyów rozleglejszych, i żmudniejszej praktyki. Ale czyż jest to w porządku, ażeby prywatna instytucya, jaką jest nasz Związek, zniewoloną była własnemi siłami kursa naukowe urządzać!

Tak samo zaś jak stowarzyszeniom udziałowym, których mamy już w kraju dwieście kilkadziesiąt, daje się uczuwać brak rutynowanych rachmistrzów, korespondentów, w ogólności, brak ukwalifikowanych do służby kantorowej ludzi, także bankom, kasom oszczędności, rozmaitym zakładom handlowym i przemysłowym, zarządom dóbr i prywatnym przedsiębiorstwom.

Rozpoczęta przez Zarząd centralny Towarzystwa Kółek rolniczych agitacya w tym kierunku, ażeby zorganizować w kraju handel wiejski, głównie utyka na braku ludzi, przysposobionych do zawodu handlowego. Duszą wszelakiego handlu jest dokładna rachunkowość. A u nas właśnie o ludzi, przysposobionych i przyzwyczajonych do dokładnego prowadzenia rachunków — najtrudniej! Jeżeliby nawet kramiki wiejskie mogły obchodzić się bez systematycznie prowadzonych ksiąg (co jest absolutnie nieprawdą, gdyż najskromniejszy interes handlowy, nie oparty na ścisłej rachunkowości, musi zmarnieć) to powiatowe składy towarów, i rozliczne i handlowe spółki dla pewnych specyalnych interesów handlowych, żadną miarą nie mogą obyć się bez rutynowanych rachmistrzów i korespondentów.

W naszych spółkach przemysłowych także bieda wielka z rachunkowością, i stanowi to publiczną tajemnicę, że niedostatek należycie uzdolnionych korespondentów i buchhalterów stanowi jedną z najsłabszych stron ich organizacyi.

Na cały kraj, tak rozległy i ludny jak nasz, który w zakresie ekonomicznych urządzeń wprzą-

gnięty jest do jednego rydwanu z krajami, tak potężnie rozwiniętemi ekonomicznie, jak Dolna Austrya, Czechy, Morawa, Szląsk, a pod względem produkcyi i handlu płodami surowemi ma do zwalczania pod bokiem ruchliwą i genialnie kierowaną konkurencyę węgierską, istnieje tylko jedna fachowa szkoła handlowa w Krakowie. Nadto przy rzemieślniczych szkołach wieczornych we Lwowie, w Kołomyi i w Stanisławowie dołączone są także kursa handlowe, a w kilku innych znaczniejszych miastach istnieją prywatne kursa handlowe jako przedsiębiorstwa prywatne. W szkole politechnicznej we Lwowie odbywają się kursa rachunkowości kupieckiej i towaroznawstwa, obsadzone docentami, a przy uniwersytetach we Lwowie i w Krakowie kursa rachunkowości kameralistycznej.

Tyle wszystkiego.

Dla kraju, który nietylko powinien z wytężeniem wszystkich sił swoich starać się dotrzymać kroku w dziale handlu i przemysłu, okalającym go krajom, które przygniatają go po prostu swoją konkurencyą potężną, ale który na tem polu ma do wynagrodzenia tak niezmiernie wiele zaniedbań z dawniejszych czasów — to za mało!

Powinniśmy sobie powiedzieć stanowczo, z całą świadomością doniosłego znaczenia tej prawdy, że dokąd nie wytworzymy w kraju licznego, inteligentnego, a duchem obywatelskim ożywionego zastępu kupców i kantorzystów, dotąd wszystkie nasze usiłowania zmierzające do zdobycia sobie niezawisłości ekonomicznej, wyemancypowania się z pod panowania spanoszonych i rozwielmożnionych spekulantów najlichszego gatunku, którzy na wszystkiem, na co rękę położą, pozostawiają plamę oszukańczego wyzysku, podłego szachrajstwa — do praktycznego rezultatu doprowadzić nie mogą.

Jest to niewątpliwie rzeczą rozumną i pożyteczną, że reprezentacya kraju i całe światłe, a o dobro publiczne dbałe obywatelstwo wszystkich stanów, żywo interesują się teraz rozwojem rolnictwa, podniesieniem przemysłu swojskiego i t. d. Lecz na co to przyda się, jeżeli wszystko, cokolwiek wyprodukować zdołamy, tą lub ową drogą ostatecznie zawsze dostawać się musi w handlu do rąk szachrajów i wyzyskiwaczy, u których handel nie jest niczem innem, jak tylko pewną specyalnie zorganizowaną odmianą lichwy! I czemużto? Oto tylko dlatego, że nie mamy prawie klasy ludzi, zawodowo przysposobionych do załatwiania interesów pieniężnych i handlowych, a poczuwających się do solidarności obywatelskiej z resztą rodzimej ludności kraju!

Powstaje obywatelski zakład handlowy akcyjny. Lecz na kim on oprze się, gdy na każdym kroku, w każdym interesie, będzie musiał walczyć z nieporadnością i niezdarnością naszych ludzi do handlu, a z zawistną, solidarną, potężną a przebiegłą, nie przebierającą w środkach konkurencyą tego elementu, który wierzy w to niezachwianie, iż podwójną kredką zdobyć musi panowanie nad wszystkimi narodami świata?...

Bogu dzięki, zaczynamy powoli otrząsać się z tradycyjnej naszej obojętności na sprawy materyalne. Czujemy, że gdy w literalnem znaczeniu tego wyrazu, ziemia nam usuwa się z pod nóg, gdy obce żywioły coraz silniej ściskają nas i oplątują więzami swej przewagi w interesach ekonomicznych, że musimy rachować się z nimi ściślej — pod grozą śmierci!

Lecz nie bądźmyż jednostronni. Gdyśmy zajęli się rolnictwem i przemysłem, nie zaniedbujmy i handlu tak zupełnie, jak to dotychczas dzieje się!

Towarzystwo pedagogiczne dało u nas hasło do zakładania szkół przemysłowych. Dziś, po latach dwudziestu, szkoły te mają już byt zapewniony, organizacya ich opiera się na stałych podstawach, i wstępują one w okres silnego rozwoju.

Z prywatnej inicyatywy Towarzystw rolniczych wzięły u nas początek także i szkoły rolnicze.

Czemuż i szkoły handlowe nie mogłyby rozwinąć się tą samą drogą?

A któż byłby bardziej powołanym do rzucenia hasła w tej sprawie, jak właśnie nasz Związek, który jednoczy w sobie tak liczny zastęp ludzi, praktycznie oddających się pracy nad rozwinięciem w kraju racyonalnego, obywatelską myślą ożywionego ruchu interesów pieniężnych?

Biorąc więc pochop z odbywającego się w biurze Związku już nie po raz pierwszy praktycznego kursu dla funkcyonaryuszów stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych, rzucamy niniejszem pod ścisłą rozwagę Wydziału Związku i wszystkich stowarzyszeń związkowych myśl, ażeby Związek nasz podjął inicyatywę w urządzeniu we Lwowie praktycznej szkoły handlowej, jako stałej instytucyi.

Banki, Kasy oszczędności i inne instytucye, a wreszcie i fundusz krajowy, niewątpliwie po-

parłyby urządzenie takiej szkoły subwencyami, ażeby można było złożyć dla niej grono nauczycielskie z sił najodpowiedniejszych. Zresztą opłaty uczniów pokryłyby resztę kosztów. Więc pod względem pieniężnego powodzenia przedsięwzięcia nie ulega to najmniejszej wątpliwości, iż ono udałoby się.

Chodziłoby tylko o istotnie praktyczne ułożenie planu nauk, ażeby on jak najlepiej odpowiadał rzeczywistej potrzebie społecznej obecnej chwili. Tu już byłoby niezbędnem wysłuchanie opinii kierowników najznakomitszych instytucyj naszych pieniężnych, ażeby oni naznaczyli, w jakim kierunku wykształconych ludzi najwięcej potrzebować by mogli?

Z naciskiem bowiem podnosimy, że nie chodzi nam o założenie „akademii handlowej“. Państwo jest powołanem w pierwszym rzędzie, ażeby taki zakład powołało do życia. My mamy na myśli założenie praktycznej szkoły handlowej, któraby dla naszych stowarzyszeń, dla sklepików wiejskich, powiatowych składów towarów, spółek rolniczych i rękodzielniczych, a wreszcie dla kupców i przemysłowców dostarczała należycie przysposobionych kantorzystów, t. j. korespondentów i buchhalterów.

Sądzimy, że jeżeli Związek stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych zdołałby myśl tę urzeczywistnić, byłoby to z jego strony zasługą dla kraju trwałej i niepośledniej wartości.

Kilka uwag o ogólnych zgromadzeniach.

Ustawa z dnia 9. kwietnia 1873. nr. 70 Dz. p. p. postanawia w §. 30., że cel ogólnego zgromadzenia należy zawsze oznajmić przy zwołaniu, a o przedmiotach, których dyskusyi w taki sposób nie zapowiedziano, uchwalać nie można.

Postanowienie powyższe ma dwojaki cel. Ogłoszenie porządku dziennego ma bowiem członkom dać możność zaznajomienia się przed ogólnem zgromadzeniem z przedmiotami obrad, a zakaz uchwalania o przedmiotach na porządku dziennym nie zapowiedzianych, uchronić nieobecnych członków i stowarzyszenie od powzięcia takich uchwał, któreby jakkolwiek szkodliwe dla ogółu, mogły być dla pewnego grona członków dogodnemi.

Od powyższego postanowienia zezwala ustawa na jeden tylko wyjątek: a w szczególności wyjątek ten stanowi uchwała tycząca się wniosku przedstawionego na ogólnem zgromadzeniu, względem zwołania nadzwyczajnego walnego zgromadzenia. Postanowienie to ma znów na celu szybsze załatwienie tych spraw ważnych, które na ogólnem zgromadzeniu poruszono, nie mogąc co do nich powziąść uchwały, a można je uważać nawet nie za wyjątek, gdyż ustawa w §. 29. wyraźnie postanawia, iż ogólne zgromadzenie zwołane być musi, jak tylko zażąda tego najmniej dziesiąta część członków, lub taka ilość, jakiej statut wymaga, podając cel i powody.

Statuta naszych stowarzyszeń wyliczają jeszcze dwa wypadki, o których ogólne zgromadzenie może ważnie uchwalać, jakkolwiek nie są porządkiem dziennym objęte: jednym z nich jest poruczenie przewodnictwa któremukolwiek z członków stowarzyszenia, drugim wybór komisyi do zbadania wszelkich wniosków, podlegających uchwałom ogólnego zgromadzenia.

Obydwa te wyjątki nie sprzeciwiają się wcale ustawie, chociaż w niej nie ma o nich wzmianki.

Co do pierwszego, to zaprzeczyć się nie da, że każde zgromadzenie ma prawo postanawiać o tem, kogo chce mieć przewodniczącym, i postanowienie co do tego byłoby w ustawie zupełnie zbytecznem.

Wybór komisyi następuje wskutek wniosków, które znajdują się na porządku dziennym, i co do których ogólne zgromadzenie ma prawo uchwalać. Na porządku dziennym postawiono n. p. sprawozdanie rachunkowe i wniosek o udzielenie Dyrekcyi absolutoryum, lecz w toku rozprawy okazują się pewne wątpliwości co do prawdziwości złożonych rachunków, a to wymaga osobnego dokładnego zbadania. Ogólne zgromadzenie natenczas wniosek postawiony przez Radę nadzorczą, ewentualnie wybraną poprzednio komisyę rewizyjną, o udzielenie Dyrekcyi absolutoryum odrzuci lub wstrzyma, i w celu superrewizyi złożonych rachunków wybierze osobną komisyę. Wniosek wybrania takiej komisyi nie jest odrębnym, lecz pozostaje z ogłoszonym porządkiem dziennym w związku, był on bowiem tylko skutkiem przeprowadzonej dyskusyi nad złożonem sprawozdaniem rachunkowem, objętem porządkiem dziennym, i dlatego co do niego może ogólne zgromadzenie uchwalać ważnie.

O wnioskach samoistnych, nie zamieszczonych na porządku dziennym, można wprawdzie radzić, lecz co do nich nie mogą zapaść ważne uchwały. Na zaproszeniach na ogólne zgromadzenia znajduje się często ustęp „Wnioski członków“, z którego powodu niektórzy są zdania, że postawione przy tym punkcie porządku dziennego wnioski należy uważać tak, jak gdyby zostały na porządku dziennym zamieszczone. Zdanie takie jest jednak mylne, gdyż porządek dzienny obejmował tylko możność stawiania wniosków, a nie same wnioski, z którego powodu wolno o ich radzić, lecz nie wolno ich uchwalać.

Rachunki stowarzyszeń zaliczkowych

Tow. zaliczkowe w	Stan udziałów i funduszu [illegible] z końcem miesiąca		Stan biernY: Wkładki oszczędności: Stan na początku miesiąca		Włożono w ciągu miesiąca		Wyjęto w ciągu miesiąca		Stan z końcem miesiąca		Pożyczki zaciągnięte: Stan na początku miesiąca		Zaciągnięte w ciągu miesiąca		Spłacone w ciągu miesiąca		Stan z końcem miesiąca		Saldo rachunku [illegible] wego	
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
Bełzie	16516	78	30890	10	1624	29	1802	72	30711	67	10800		3300		2200		11900			
Białej St. pot. i osz. Wz. p.	26489	61	90258	24	5459	09	8642	79	87474	54	35835		6509	32	7725		34619	32		
Bochni	16819	78	26579	46	761		294	17	27046	29	20618	07	11091	28	10868	07	20841	28		
Bołszowcach K. z	6671	88	2274	34	583	92	35		2823	26	5500		1300		1700		5100			
Cieszanowie	19064	39	72196	84	9403	06	1710	19	79889	71	18300		8700		9700		17300		1301	67
Dąbrowej	90643	32									261132	19					267980	33		
Dobczycach St. pot. i oszcz.	4015	07	16833	10	295	20	873	10	16255	20	13340		1893		1565		13668			
Dobromilu	27802	69	28831	76	5179	14	1083	91	32927	59	4000				1000		3000		728	90
Drohobyczu	41919	82	143757	07	6194	89	4482	83	145469	13									3008	89
Dubiecku	7157	61	33954	79	2945		1478	96	35420	33										
Glinianach	80244	26	108293	58	18120	10	11829	15	114584	53	36041	76	15218	07	12694		38565	83	1017	59
Głogowie Pow. Tow. zal.	24349	08	87125	67	10306	66	1435	92	95996	41	7000				1100		5900			
Gorlicach	98263	79	343126	91	19148	26	29447	79	332827	38	125599	25	130472	73	119072	02	136999	96		
Grybowie	17534	88	72648	22	1084	80	306		73427	02	11800				600		11200			
Jaśle	53327	74	213064	33	19290	55	17007	07	215347	81	10925		3400		1500		12825		995	93
Jaworowie	28092	60	92559	30	3689	30	1528	68	94719	92	9000						9000		1588	48
Kałuszu	24505	53	33457	73	1434	60	2508	32	32384	01	26617		14800		13650		27767			
Kamionce strum. P. T. z.	11504	32	57237	63	6954	83	662	84	63529	62										
Kańczudze K. z.	3625	70	2815	91					2815	91	4427				52		4375			
Kolbuszowej	17321	48	41794	19	3408	21	2386	03	42816	37	6100		1050		1200		5950		1439	70
Kołomyi	38596	16	174145	55	8648	18	[illegible]	18	173173	55	12352		13965		8913		17404			
Komarnie	27940	54	53338	45	2422	68	1072	61	54688	52	8000		2200		2900		7300			
Kozowej K. z.	3001	47	1541	15	463	63	474	63	1530	15	7396	74	7400		7296	74	7500			
Krakowie	103610	60	259599	45	42382	96	32321	92	269660	49	82880		42570		35065		90385			
Krynicy St. pot. i oszcz.	13473	90	42716	52	2285	48	1867	52	43134	48	21900		7900		6250		23550			
Kulikowie K. z.	9897	13	10197	04	313		695	18	9814	86	16250		1000		710		16540			
Limanowej	59852	64	63904	42	2564	54	2462	16	64006	80	40620	54	17239	99	12266	26	45594	27	924	77
Limanowej Tow. ochr. wł. z.	26462	63									45314	12	17621		17529		45406	12		
Lubaczowie T. kr. miej.	21187	49	19692	55	2176	61	800	13	21069	03										
Lwowie Pow. tow. z.	13464	73	29621	80	789	30	494		29917	10	23651	29					23651	29	522	86
„ T. wz. kred.	31324	14	35564	18	7078	85	1288	74	41354	29	18419		12829		9731		21517			
„ T. esk. i zal.	32367	84	9346	66	1823	66	957		10213	32	27425	70	8682	78	8520		27586	48		
Nadwornej K. z.	30321	06	24570	47	1317	12	936	80	24960	79	16864	80	11067	75	4432	68	23499	87	1229	97
Oświęcimiu T. oszcz. i poż.	45554	46	179659	65	11050	36	6310	55	184399	46									782	96
Pilznie St. oszcz. i poż.	9409	59	37089	03	1687	74	1054	25	37722	52	5466	46	1845		495		6816	46		
Podhajcach	18974	97	29555	91	2203	53	1105	50	30653	94	13080				500		12580		1222	70
Przemyślu St. b. d. u. i p.	37289	27	141787	70	21812	30	13520	87	150079	13	28120	69	[illegible]	[illegible]	12269	91	22202	18		
Radymnie K. z.	3053	90	7853	60	487	11			8340	71	5200		725		350		5575			
Radziechowie	53661	68	145450	67	7584	57	3272	87	149762	37										
Rohatynie	26072	35	60363	50	862		1761	86	59463	64										
Rozdole	6176	20	4381	05	231	39			4612	44	10226	25			140		10146	25		
Rudkach	19219	77	35239	31	7602	42	3822	95	39018	78	3000		1500				4500			
Sądowej Wiszni K. z.	8918	42	7783	44	275	62			8059	06	5900						5900			
Sędziszowie T. wz. k.	26401	43	51511	23	2811	69	1267	24	53055	68	19529		8313	04	5123	04	22719			
Sieniawie	19560	88	30202	89	1739	94	1516	47	30426	36	8000		1500		2000		7500			
Skałacie T. zal. i kr.	16784	36	14530	77	1427	66	2330		13628	43	6260		3782	25	1300		8742	25		
Sokalu	32195	71	100472	14	17500	80	8468	72	109504	22	20250						20250			
Stanisławowie B. zal.	44058	77	112878	90	154719	39	14360[illegible]	33	123934	96	53802	75	106563	90	122452	90	37914	15		
Szczercu T. k. z.	2863	21	2139	07	1081	55	840		2380	62	3136				105		3031			
Tłumaczu St. kr.	10434	51	38360	77	3553	60	1664	08	40250	29	4600		3000		4600		3000		269	24

za miesiąc czerwiec 1891.

Saldo odsetek		Reszta pozycyi stanu biernego		Stan czynny													
				Pożyczki udzielone								Koszta założ. ruchomości i adm.		Reszta pozycyi stanu czynnego		Gotówka	
				Stan na początku miesiąca		Spłacono w ciągu miesiąca		Udzielono w ciągu miesiąca		Stan z końcem miesiąca							
z końcem miesiąca												z końcem miesiąca					
zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
1162	60	885	94	58992	30	1253	54	491		58229	76	446	31	884	42	1616	50
1070	44	916	30	144622	67	15228		13332		142726	67	1778	66	4638	16	1426	72
65	92	721	33	55104	89	11971	66	11982	57	55115	80	715	76	9089	57	573	47
365	44	598	02	12332	06	1562	10	1312		12082	96	384	35	2479	82	611	47
200	76	668	27	100764	70	2066	48	2675		101373	22	1349	70	10708	81	4993	07
7615	20	6407	72	294144	45					304055	68	1782	06	19936		3341	31
				31334	39	2537	41	2540		31336	98	890	41	1565	35	145	53
2192		406	54	60220	55	1994	73	2915		61140	82	973	16	3466	07	1477	67
3824	13	157	50	178182	59	38071	94	42162	21	182272	86	1723	79	6005	85	4376	97
1922	81	734	51	41207	16	7452	91	9985		43739	25	580	63	772	19	143	69
8552	56	6812	84	222090	97	35070	21	39011	54	226032	30	2018	57	20979	03	747	71
2787	72	138	92	114724	60	6465	95	8916		117174	65	7978		700	26	3320	12
13097	44	9700	88	545922	61	152049	69	162031	71	555904	63	3276	61	29625	47	2082	74
1578	28			102062	51	1042	89	1340		102359	62	451	67	732	06	196	83
4975	02	20408	11	271211		21633		23663		273241		2226	38	26044	01	6368	22
3951	44	1039	59	129274	48	17089	19	19109		131294	29	1397	48	4562	53	1137	73
1208	03	750	90	79531	21	6050	80	6500		79980	41	1621	87	4009	32	1003	87
1539	96	2437	49	67017	19	3995	34	5760		68781	85	760	26	8061	06	1408	72
684	72	75	04	7454	64	34	69			7419	95	271	50	3830		54	92
1847	58			66209	02	10519	23	10187	20	65876	99	515	04	1997	97	985	13
		1504	09	209481	06	27295	87	28237	51	208539	42	3126	03	16013	73	2998	62
2313	85	3292	08	81335	50	3074		3807		82068	50	1154	37	11844	06	468	06
607	61	88	22	11442	27	796	98	924	96	11570	25	109	87	1039	80	7	53
14862	83	10077	78	440457	18	112346	81	123336		451446	37	5473	68	14954	72	16721	93
1076	87			78171	72	1811		1444	72	77805	44	1033	07	442	23	1954	51
		736	86	32069	70	913	50	955		32111	20	1131	22	3502	51	243	92
3812	29	1633	45	164147	47	23496	77	23680	60	164331	30	2303		6298	85	2791	07
1835	85			32681	44	2659	91	1906	50	31928	03	1032	56	5887	71	34856	30
		492	23	38513	11	1254	51	2320		39578	60	557	89	1576	16	1036	10
181	17			65535	70	2420	44	2057		65172	26	834	04	1090	76	640	09
2464	62	173	67	82205	28	17182	85	22126	60	87149	03	1331	20	2209	78	6143	71
2758	18	3466	20	65671	80	11845	49	12769	11	66595	42	2175	79	3972	20	3648	61
3303	45	1477	20	72212	44	19810	16	26359	46	78761	74	886	86	3129	20	2014	54
4554	07	11628	68	208576		2429		9361		215508		1212	30	24357	67	5841	66
966	26	2057	19	50084		5442		6816		51458		873	83	4236	58	401	61
3280	06	1848	59	62467	40	2916	83	3432	50	62983	07	1357	94	2372	36	1846	89
6407	13	6545	14	206083	99	65892	49	68476	08	208667	58	2035	31	9731	27	2088	69
600	25	213	50	15204	49	1342	10	2845		16707	39	515	64	212	45	347	88
4689	70	4268	85	181716	45	10631	90	9552	34	180636	89	2259	62	25246	49	4239	60
		1689	05	70821	96	917	56	1155		71059	40	1875	53	14089	26	200	85
672	04			14819	50	96	81	100		14822	69	868	78	5864	03	51	43
		834	97	49056	86	1924	20	4205		51337	66	1200	80	8961	79	2073	27
764	01	520	38	21502	69	1548	54	2209		22163	15	508	72	200	57	1289	43
1770	53	3254	97	100064	19	11029	79	12341	04	101375	44	1178	81	1970	86	2676	50
1686	68	405	27	55068	87	2337	77	1797		54528	10	622	27	3081	76	1347	06
1910	86	269	59	36045	45	3645	18	7921	66	40321	93	160		713	54	139	96
909	50	916	60	112605	39	9462	89	11386		114528	50	1494	39	12746	05	35007	09
1897	10			184484	64	218783	45	216542	66	182243	85	4288	82	7238	24	13974	01
226	17			7846	24	403		780		8223	24	113	57	163	85		34
1241	35			48105	92	10589	73	10891		48407	19	905	66	4144	51	1734	03

Rachunki stowarzyszeń zaliczkowych

Tow. zaliczkowe w	Stan bierny																		
	[illegible]		Wkładki oszczędności								Pożyczki zaciągnięte								Saldo rachunku [illegible] wego
			Stan na początku miesiąca		Włożono w ciągu miesiąca		Wyjęto w ciągu miesiąca		Stan z końcem miesiąca		Stan na początku miesiąca		Zaciągnięte w ciągu miesiąca		Spłacone w ciągu miesiąca		Stan z końcem miesiąca		
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct	zł.	ct.
Tyśmienicy K. z.	9866	62	24877	18	2023	55	37	.	26863	73	2805	.	.	.	765	–	–	.	2040	.
Zakliczynie	702		1800	.	157	10	–		1957	10			630	.	.	.	630	.		
Zbarażu	27839	21	35063	09	3494	52	1794	71	36762	90	20150	33	1400	.	1000	33	20550	.	1969	27
Złoczowie	11303	01	34392	20	1634	97	1135	73	34891	44	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
„ K. z.	66895	72	178782	43	3995	58	7918	71	174859	30	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.

Gdyby przeto wskutek takich wniosków uchwalono n. p. podwyższenie wpisowego, zmianę wysokości udziałów, przyjęcie lub wykluczenie członków i t. p. uchwały takie byłyby zupełnie nieważne.

O ścisłe przestrzeganie powyższych przepisów powinny nasze stowarzyszenia usilnie się starać, gdyż uchybienia pod tym względem połączone są zazwyczaj i z kosztami i innemi stratami, mianowicie wtedy, gdy na podstawie takich nieważnych uchwał przedsiębrano pewne czynności, które następnie muszą być uznane za nieważne.

Co do sposobu uchwalania zawiera ustawa w §. 33. także pewne postanowienia, pozostawia jednak wolność stowarzyszeniom zamieszczenia w statutach postanowień odmiennych, a jedynie tylko co do uchwał o zmianie statutu i rozwiązaniu stowarzyszenia wymaga większości przynajmniej dwóch trzecich głosów oddanych.

Bliższe formalne postanowienia pod tym względem zawierają zwykle statuta, których przepisy co do sposobu głosowania i uchwalania są dla ogólnego zgromadzenia obowiązującemi i wykroczyć przeciw nim nie wolno. Lecz zazwyczaj dzieje się inaczej i nie przestrzega się ani przepisów ustawy, ani postanowień statutu, czasem z tego powodu, że członkowie ich nie znają, lub o nich nie pamiętają, a czasem znów z powodu tego błędnego mniemania, że ogólne zgromadzenie wyższem jest nad krępujące postanowienia statutowe, które każdego czasu zmieniać może.

Otoż tak wcale nie jest. I dlatego nietylko ściśle przestrzegać należy, aby wszelkie przepisy statutu o sposobie głosowania i uchwalania należycie zachowywano, ale także, aby protokół z ogólnego zgromadzenia w ten sposób został spisany, iżby z niego było widocznem, że wszelkie przepisy statutu dokładnie zachowano i że przy głosowaniu była rzeczywiście taka większość, jakiej do ważności uchwały lub wyborów potrzeba.

Najdokładniej przestrzegać się musi przepisów ustawy, a względnie statutu podczas wykonywania wyboru członków Dyrekcyi, gdyż sąd handlowy obowiązany jest badać, czy wybór nastąpił z zachowaniem dotyczących postanowień, a jeżeli mu nasunie się jakakolwiek pod tym względem wątpliwość, może odmówić zarejestrowania. Jakie koszta taka odmowa za sobą pociąga, powszechnie wiadomo, ale oprócz tych kosztów zagraża stowarzyszeniu w takim wypadku i niebezpieczeństwo, iż aż do ponownie przeprowadzonych ważnie wyborów i zarejestrowania nowo wybranych będzie bez Dyrekcyi, wskutek czego wszelkie interesa muszą doznawać zwłoki, a stowarzyszenie może być narażonem na dotkliwe straty!

Zbadanie, czy zachowano wszelkie przepisy pod względem formalnego zwołania ogólnego zgromadzenia i czy ono może ważnie uchwalać i dokonywać wyborów, należy do przewodniczącego. Obowiązkiem więc jego jest przedewszystkiem skonstatowanie, że ogólne zgromadzenie w myśl obowiązujących przepisów statutu ważnie zwołanem zostało i jest uprawnionem do głosowania i uchwalania. Do tego naprzód potrzeba, aby zaproszenie na zgromadzenie nastąpiło w taki sposób, jako statut przepisuje, aby między ogłoszeniem, a terminem ogólnego zgromadzenia wypłynął czas oznaczony w statucie, a wreszcie, aby porządek dzienny był należycie ogłoszony.

Sposób ogłoszenia, czyli zaproszenia na ogólne zgromadzenie, może być rozmaity. W wielu naszych stowarzyszeniach odbywa się to przez plakatowanie, które jednak nastręcza trudność dostarczenia dowodu, że rzeczywiście w sposób należyty nastąpiło. Jeżeli bowiem sąd zażąda dowodu, że zaproszenie rzeczywiście plakatami ogłoszono, a nie zadowoli się samem

za miesiąc czerwiec 1891.

Saldo odsetek		Reszta pozycyi stanu biernego		Stan czynny — Pożyczki udzielone: Stan na początku miesiąca		Spłacono w ciągu miesiąca		Udzielono w ciągu miesiąca		Stan z końcem miesiąca		Koszta założ., ruchomości i adm.		Reszta pozycyi stanu czynnego		Gotówka	
z końcem miesiąca												z końcem miesiąca					
zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
843	04	191	59	31308	62	1153	80	1645	.	31799	82	388	82	6704	26	912	08
38	39	.	.	1510	.	60	.	1310	.	2720	.	160	04	.	.	407	45
779	52	1730	80	84370	80	3611	.	5465	.	86224	80	1350	34	1634	15	422	41
527	17	365	95	40960	41	2295	83	1896	.	40560	58	1872	72	3605	55	1048	72
5985	06	5525	80	225547	23	7241	22	9126	.	227432	01	2004	38	22759	30	1070	19

potwierdzeniem Dyrekcyi, ta napotyka częstokroć na trudności w uzyskaniu potwierdzenia tej okoliczności przez dotyczącą władze.

Zaproszenie obiegowe nie daje pewności, że kurendę członek własnoręcznie podpisał; listowne zaś, aby mogło stanowić dowód, musiałoby być rekomendowane, a więc zbyt byłoby kosztownem.

Z tych powodów najwięcej zalecającym się sposobem ogłoszenia zaproszenia jest zamieszczanie tegoż w jednem z pism publicznych, których jeden egzemplarz, do prośby o zarejestrowanie dołączony, jest dostatecznym dowodem, że ogłoszenie należycie nastąpiło.

Jeżeli statut postanawia, że zaproszenie powinno być ogłoszonem na pewien czas przed dniem zebrania, musi od dnia ogłoszenia przynajmniej taki czas upłynąć, gdyż inaczej ogólne zgromadzenie nie będzie formalnie zwołanem.

Gdy do ważności uchwał potrzeba większej ilości członków, powinien przewodniczący podać ilość członków stowarzyszenia i sprawdzić, ilu jest na zgromadzeniu obecnych.

Członków Dyrekcyi, według przepisów przeważnej ilości znanych nam statutów, wybiera Rada nadzorcza absolutną większością głosów, głosując na każdego z osobna, i przedstawia do zatwierdzenia ogólnemu zgromadzeniu, dla którego co do wyborów postanowionem jest także tajne głosowanie. W obec tego wybór Dyrekcyi nie może nastąpić ani przez podnoszenie rąk, a tem mniej przez aklamacyę. Tak samo przestrzegać należy postanowień co do sposobu wybie nia członków Rady nadzorczej, pod tym względem napotkać można częste uchybienia, a to z powodu błędnego mniemania, że ten wybór można przeprowadzić w jakikolwiek sposób, gdyż Rady nadzorczej się nie rejestruje. Rada jednak, o czem pamiętać należy wybiera Dyrekcyę, a sąd, aby wydać uchwałę wpisania nowowybranych członków Dyrekcyi do rejestru, musi się przekonać, czy ta Rada, która wyborów dokonała, sama formalnie została wybraną? A jeżeli się okaże, że przy wyborze jej nie zastosowano się ściśle do obowiązujących przepisów, musi sąd zarejestrowania odmówić.

Na te wszystkie formalności powinny stowarzyszenia baczną zwracać uwagę, aby nie ściągnąć na siebie dotkliwych następstw.

Bilansy stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych za r. 1890.

57. Brzozów. Towarzystwo zaliczkowe. *a) Rachunek strat i zysków.* Zyski: odsetki 1.367·20, koszta administracyi i podatków 107·19; razem 1.474·39. Straty: koszta urządzenia i ruchomości 33·—, do rachunku bilansu: saldo za r. 1889. 1.441·39; razem 1.474·39. *b) Bilans.* Stan bierny: udziały 6.634, wkładki na rachunek bieżący 62.600·39, odsetki naprzód pobrane 819·06, fundusz rezerwowy 624·84, straty i zyski 1.441·39; razem 72.119·68. Stan czynny: pożyczki 70.192·50, koszta ruchomości 297·—, lokacya 375·—, kasa 1.255·18, razem 72.119·68.

58. Zborów. Towarzystwo zaliczkowe. *a) Rachunek strat i zysków.* Zyski: odsetki 1.397·24. Straty: koszta urządzenia i ruchomości 30·—, koszta administracyi i podatków 820·10, straty i zyski z r. 1890. 547·14; razem 1.397·24. *b) Bilans.* Stan bierny: udziały z r. 1890. 7.782·32, wkładki na rachunek bieżący 11.078·74; długi zaciągnięte 5.600·—, odsetki naprzód pobrane 251·65, fundusz rezerwowy 1.527·75, straty i zyski 547·14; razem 26.787·60. Stan czynny: pożyczki 22.369·48, odsetki naprzód zapłacone 52·47, odsetki zaległe 1.276·32, koszta ruchomości 230·—, koszta proce-

sowe 44·56, lokacya 1.060·—, kasa 1.754·77; razem 26.787·60.

59. Krosno. Towarzystwo zaliczkowe. *a) Rachunek strat i zysków.* Zyski: odsetki 7.542·66, straty i zyski z r. 1889. 494·47; razem 8.037·13. Straty: koszta urządzenia i ruchomości 26·09, koszta administracyi i podatków 3.294·28, do rachunku bilansu: saldo za rok 1890. 4.716·76; razem 8.037·13. *b) Bilans.* Stan bierny: udziały 44.116·48, wkładki na rachunek bieżący 163.102·18, odsetki naprzód pobrane 1.975·43, fundusz rezerwowy 18.048·56, osobna rezerwa 2.376·87, Bank krajowy 804·47, straty i zyski 4.716·76; razem 235.140·75. Stan czynny: pożyczki 213.500·44, koszta ruchomości 229·91, nieruchomości 818·09, zaliczki procesowe 1.309·21, lokacya funduszu rezerwowego 17.520·56, kasa 1.762·54; razem 235.140·75.

60. Bełz. Towarzystwo zaliczkowe. *a) Rachunek strat i zysków.* Zyski: odsetki 2.763·26, straty i zyski z r. 1889. 1·20; razem 2.764·46. Straty: koszta administracya i podatków 1.231·80, do rachunku bilansu: saldo za r. 1890. 1.532·66; razem 2.764·46. *b) Bilans.* Stan bierny: udziały 13.862·52, wkładki na rachunek bieżący 25.112·76, długi zaciągnięte 7.500·—, odsetki naprzód pobrane 448·14, fundusz rezerwowy 2.315·87, straty i zyski 1.532·66; razem 50.771·95. Stan czynny: pożyczki 49.055·33, odsetki naprzód zapłacone 21·51, odsetki zaległe 596·37, zaliczki procesowe 181·89, lokacye 712·82, kasa 204·03; razem 50.771·95.

61. Milówka. Stowarzyszenie oszczędności i pożyczek „Opatrzność“. *a) Rachunek strat i zysków.* Zyski: odsetki 2.283·56. Straty: wydatki administracyjne 975·33, do rachunku bilansu: saldo za r. 1890. 1.308·23; razem 2.283·56. *b) Bilans.* Stan bierny: fundusz rezerwowy 2.728·44, udziały 17.425·78, wkładki oszczędności 37.008·81, pożyczki zaciągnięte 1.900·—, odsetki przenośne 406·75, fundusz możliwych strat 373·04, rezerwa podatkowa 3·99, czysty zysk za r. 1890. 1.308·23; razem 61.115·04. Stan czynny: pożyczki udzielone 56.553·07, koszta założenia 113·68, ruchomości 65·78, wydatki zwrotne 721·78, odsetki przenośne 1.800·—, lokacye 1.306·88, czynsz za rok 1891. zapłacony 30·—, zapas druków 75·—, gotówka z końcem r. 1890 488·85; razem 61.155·04.

62. Radymno. Towarzystwo powroźnicze. *a) Rachunek strat i zysków.* Wydatki: odsetki od pożyczek 25·34, umorzenie ruchomości 17·22, umorzenie szopy 14·82, umorzenie urządzenia warsztatu 15·81, czynsz 120·—, porto 215·—, pensye 1.092·—, druki 80·76, inseraty 161·13, zarząd 121·27, zysk saldo 683·26; razem 2.546·61. Dochody: zysk na wyrobach powroźniczych 2.159·31, zysk na wyrobach sieciarskich 173·73, zysk na materyale surowym 213·57; razem 2.546·61. *b) Bilans.* Stan czynny: kasa 143·81, towary w magazynie po strąceniu od cen stałych 20% 3.916·11, dłużnicy prywatni 981·26, dłużnicy członkowie 72·60, budowa szopy 133·47, urządzenie warsztatu 142·34, ruchomości 155·01; razem 5.544·60. Stan bierny: udziały 826·98, kasa chorych 247·33, Wydział krajowy pożyczki 1.839·20, wierzyciele w rachunku bieżącym prywatni 426·36, wierzyciele w rachunku bieżącym członkowie —·20, fundusz rezerwowy 888·60, fundusz remuneracyjny 25·—, fundusz na założenie warsztatu 200·—, fundusz na zakupno maszyn 200·—, fundusz dyspozycyjny 55·73, funusz podatkowy 26·94, fundusz na zakupno domu 125·—, przewyżka w stanie czynnym 683·26; razem 5.544·60.

63. Zakliczyn. Towarzystwo zaliczkowe. *a) Rachunek strat i zysków.* Zyski 1.712·52. Straty: odsetki 272·68, koszta urządzenia i ruchomości 108·—, administracya i podatki 887·96, nieruchomości 227·33 straty i zyski z r. 1889. 214·55; razem 1.712·52. *b) Bilans* Stan bierny: udziały 6.380·48, wkładki na rachunek bieżący 3.904·02, długi zaciągnięte 9.494·13, odsetki naprzód pobrane 2·43, fundusz rezerwowy 342·35; razem 20.123·41. Stan czynny: pożyczki 11.442·37 odsetki naprzód zapłacone 40·86, odsetki zaległe 2.477·03, koszta ruchomości 108·—, administracya 245·—, nieruchomości 968·17, zaliczki procesowe 1.180·06, zaliczki notaryalne 1.853·54, lokacya 1.712·52, kasa 95·86; razem 20.123·41.

64. Rzeszów. Pierwsza związkowa garbarnia. *a) Rachunek strat i zysków.* Winien: procenta 2.891·66, zarząd 3.483·69, umorzenie kosztów urządzenia garbarni 240·51; razem 6.615·86; potrąciwszy zyski 3.115·82, pozostaje strata 3.500·04. Ma: dochód z realności 1.740·81, dochód z wyprawy skór 1.375·01; razem 3.115·82. *b) Bilans.* Stan czynny: kasa 380·54, gotówka w poczt. kasie oszczęd. 2.305·—, koszta założenia 1.122·20, wartość realności 31.653·39, wartość urządzenia garbarni 11.920·49, koszta rozszerzenia 12.397·85, inwentarz biurowy 208·69. zapas skór wyprawnych 15.161·33, zapas skór w wyprawie 16.232·58, zapas skór surowych 514·87, zapas materyałów 5.197·87, zapas odpadków 721·65, zapas opału 160·—, koszta wyprawy obcych skór 87·10, różni dłużnicy 7.734·32½, strata za rok 1890. 3.500·04. razem 109.297·92. Stan bierny: udziały 30.843·24, fundusz rezerwowy 1.193·37, fundusz robotników 45·66, kaucye 29·70, różni wierzyciele 77.185·95; razem 109.297·92.

Wydawca i odpowiedzialny redaktor: Teofil Merunowicz. Z I. Związkowej Drukarni we Lwowie, Hotel Żorża.